

Andreja Retelj

Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Andreja.retelj@ff.uni-lj.si

DOI: 10.4312/vestnik.12.325-326

SPRACHEN LERNEN IN DER PUBERTÄT

Heiner Böttger; Michaela Sambanis: Sprachen lernen in der Pubertät. Tübingen: Narr Francke Attempto, 2017 (Narr Studienbücher). – ISBN 978-3-8233-8049-8. 178 strani, 24,99 evrov.

Skupno delo dveh nemških visokošolskih didaktikov angleščine Böttgerja in Sambanisoze z naslovom *Sprachen lernen in der Pubertät* (Učenje tujih jezikov v obdobju odraščanja) prinaša pomembno novost in odstira nova spoznanja na področju didaktike tujih jezikov. Avtorja obravnavata doslej še dokaj prezrto temo vpliva pubertete na učenje tujih jezikov in povezujeta izsledke raziskav s področja tujejezikovne didaktike in nevroznanosti. Izjemno obširna in poglobljena interdisciplinarnost tega dela predstavlja veliko dodano vrednost in je hkrati tudi precejšnja redkost. Delo je v prvi vrsti namenjeno tujejezikovnim didaktikom, študentom tujih jezikov, bodočim učiteljem tujih jezikov in navsezadnje vsem učiteljem, ki se vsakodnevno spopadajo z izzivi poučevanja mladostnikov.

Avtorja sta delo razdelila na pet poglavij, sestavljenih iz številnih podpoglavji, v katerih z izjemno interdisciplinarnostjo osvetlita številne vidike mladostniškega odraščanja v povezavi z učenjem jezikov.

Prvo poglavje je namenjeno nevrobiološkimi procesom, ki spremljajo razvoj mladostnika in odločilno vplivajo na njegovo dožemanje sveta in na njegovo vlogo v njem. Avtorja natančno opišeta hormonske spremembe v možganih, vlogo hipotalamusa in limbicnega sistema, analizirata razlike v odraščanju z vidika spola in obravnavata spremembe spalnih navad, ki lahko pomembno vplivajo na šolski uspeh. Avtorja opozorita na *use it or lose it* princip v razvoju možganov, ki se nanaša na redčenje nevronske povezave v puberteti, kar pomeni, da odmirajo tisti nevroni, ki so premalo aktivirani.

V drugem poglavju z naslovom *Komunikacija* Böttger in Sambanisoza predstavita mladostnika kot sogovornika v odnosu s starši oziroma skrbniki, učitelji in vrstniki in poudarita, kako odločilno vlogo za uspešno komunikacijo ima za mladostnika občutek enakopravnosti. Na področju poučevanja velja zlasti razmisliti o tipologiji nalog, ki mladostniku omogočajo participatornost v največji meri. Avtorja obravnavata tudi značilnosti in vlogo slenga, komunikacijo na socialnih omrežjih in mladostniški mutizem.

Tretje, najobširnejše, **poglavje** je razdeljeno na podpoglavja z naslovi *Glasba, Motorika, Emocije, Kognicija, Koncentracija in Ustvarjalnost*. V podpoglavju *Glasba* avtorja tematizirata vlogo glasbe v življenju in pri učenju v obdobju odraščanja, razglabljata o glasbenem okusu in povezavami med glasbo in čustvenim svetom. Avtorja predstavita podobnosti in razlike v možganih med predelavo glasbenih in jezikovnih informacij, kritično polemizirata o preteklih enoznačnih študijah o vplivu glasbe na inteligenčni kvocient in predstavita možnosti pozitivnega vpliva glasbe na učenje, ki lahko doprinese k boljšemu tujezikovnemu iztržku. Podpoglavje *Motorika* obravnava vlogo gibanja, ki ima lahko izjemno pozitiven učinek na učenje jezikov, a ga je treba zaradi spreminjajočega se telesa mladostnika v učni proces vpeljevati z veliko mero občutka in z razumevanjem za morebiten odpor mladostnikov. Učenje tujih jezikov skozi prizmo mladostniškega upiranja, čustvene nestabilnosti, hitre menjave razpoloženja, odobravanja vrstnikov, nagnjenosti k večjemu tveganju, strahov in ranljivosti mladostnika so osrednje teme podpoglavja *Emocije*. Podpoglavje *Kognicija* se osredotoča na samoregulacijo učenja in vlogo učnih strategij pri pouku tujega jezika v času pubertete. Kakšne so značilnosti mladostnika in njegove koncentracije, kaj se dogaja v njegovih možganih in kaj so glavni motilci koncentracije ter kako didaktično osnovati pouk glede na značilnosti mladostnika, obravnava podpoglavje *Koncentracija*. Avtorja predlagata med drugim igrifikacijo in metodo *Storytelling* ter natančno premišljen izbor nalog, ki učence ciljno usmerjajo in jim pomagajo, da ostanejo čimbolj zbrani. V podpoglavju *Ustvarjalnost* avtorja predlagata vpeljevanje elementov dramske pedagogike v pouk tujih jezikov, ki naj bi mladostnikom pomagali, da potencialne na področju ustvarjalnosti negujejo in razvijajo še naprej, ne glede na to, da občasno dajejo občutek, da se je v času razvoja njihova ustvarjalnost nekje izgubila.

Četrto poglavje *Individualno spodbujanje in podpora* obravnava diferenciacijo in individualizacijo, vpliv napak in njihovega popravljanja na kakovost učnega procesa ter učiteljsko oziroma vrstniško povratno informacijo. Avtorja poudarita prednost diagnostične obravnave, ki učenca seznanja z njegovimi dosežki in trenutnim stanjem ter možnostmi za napredek, napram ocenjevanju trenutnih dosežkov, ki ne vodijo v razvoj kompetenc.

Zadnje, **peto poglavje**, obsega bogat nabor praktičnih nasvetov in učnih dejavnosti za pouk z odraščajočo mladino. Čeprav je večina primerov pripravljena za pouk angleščine, lahko bralec najde vrsto idej za pouk kateregakoli tujega jezika in navsezadnje tudi za pouk prvega jezika. Predlogi temeljijo na integriranem pristopu, ki pridobivanje novega znanja vključujejo v avtentične situacije, tipologija nalog pa ima izrazito komunikacijski značaj. Tako najdemo npr. diskusije, debate, strateške igre, organizacijo konferenc, zaslišanja na sodišču, različne dramskopedagoške oblike, naloge, ki temeljijo na igrifikaciji ipd.

Knjiga *Sprachen lernen in der Pubertät* iz izbirke *narr Studienbücher* predstavlja temeljno delo v času pedagoškega študija tujih jezikov v Nemčiji, ki bi si vsekakor zaslužilo natančno obravnavo tudi pri nas. Navsezadnje pa bi bil izjemno dobrodošel tudi prevod v slovenščino, saj bi nova spoznanja in aktualne študije, ki jih delo prinaša, doseglo širši krog bralcev – učiteljev, ki bi pri svojem delu lahko lažje in bolje razumeli mladostnika v najobčutljivejšem obdobju šolanja in mu s poglobljenim didaktičnim premislekom še bolj stopili naproti.